РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

X

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от проф. Галин Цоков – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална научна програма „Развитие на научните изследвания и иновациите в системата на българското предучилищно и училищно образование“*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 8, ал. 3 и чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална научна програма „Развитие на научните изследвания и иновациите в системата на българското предучилищно и училищно образование“.

В периода 2021 – 2030 година българската образователна система е призвана да подготви за личностна и професионална реализация поколение от деца и ученици, които ще навлизат в активна трудова възраст в следващите поне пет десетилетия. Визията в

ПРОЕКТ

областта на образованието и обучението е насочена към повишаване обхвата и качеството на образованието и обучението с акцент върху придобиване на аналитични умения и развиване на креативна мисъл, увеличавайки способностите на хората за своевременна адаптация към технологичната трансформация и произтичащите промени в пазара на труда.

Множество изследвания на международни организации като Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD), Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) и Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (UNESCO) показват, че България продължава да изостава по някои ключови образователни показатели. Преодоляването на тези негативни тенденции изисква незабавни комплексни действия, които да включват не само реформи в съдържанието на учебните програми, но и въвеждане на нови методи за обучение и преподаване и да отговарят на променящите се нужди на учениците и на пазара на труда. Учениците на бъдещето трябва да развиват хоризонтални умения като критично мислене, креативност, работа в екип, цифрова грамотност и глобално гражданско съзнание, а също така умения за гъвкавост по отношение на социалните промени и конкурентно представяне на пазара на труда.

Националните политики, изпълнявани от Министерството на образованието и науката са съобразени с актуалните тенденции, а стратегическите документи са разработени с ясна и широко споделена визия за образованието до 2030 година. Планирани са основни приоритетни области за развитие. Предвидени са цели и мерки за постигането им, които са изготвени в синхрон с перспективите, заложени в актуални стратегически документи на глобално и европейско ниво, както и с целите на ООН за устойчиво развитие. Всички те очертават споделеното виждане за висококачествено, достъпно, приобщаващо, ценностно-ориентирано и продължаващо през целия живот образование, обучение и учене.

Във връзка с гореизложеното бе подготвен проект на национална научна програма „Развитие на научните изследвания и иновациите в системата на българското предучилищно и училищно образование“, с която се планира да се подобри ефективността на образователната система чрез научно обосновани иновации. Програмата е насочена към разработване и внедряване на нови модели на управление, педагогически практики и дигитални технологии, които да повишат качеството на обучението и да осигурят по-добра подготовка на учениците за бъдещето.

Основната необходимост от програмата се корени в нуждата от осъществяване на научни изследвания и въвеждане на иновации в образователната система, които да гарантират, че образованието в България ще бъде конкурентоспособно в глобален мащаб. Това изисква разработването на нови модели на учене, които да поставят ученика

ПРОЕКТ

в центъра на процеса, както и гъвкави програми, които да отразяват нуждите на различните социални и икономически групи.

Инвестициите в научни изследвания ще позволят на образователната система да реагира адекватно на новите социално-икономически изисквания и да внедри иновации, които ще подпомогнат училищата да постигнат по-високи резултати в национални и международни оценки. Научните изследвания ще подпомогнат също така разработването на нови методики за обучение, които да отговарят на нуждите на дигиталната ера и да приобщят всички ученици към качествено образование, независимо от техния социален и икономически произход.

Ключово значение за успеха на програмата ще има не само разработването на нови модели, но и тяхната бърза и ефективна интеграция в училищния контекст чрез сътрудничество с научноизследователски институции. Партньорството между образователни организации и академични изследователски звена ще позволи своевременното внедряване на нови образователни практики, което ще подпомогне адаптацията на училищата към съвременните изисквания.

Националната научна програма осигурява и включва голяма част от елементите на кръговата икономика в контекста на ранно откриване на силни страни на учениците през обучението им до реализацията им в по-висока степен на образование или директно на пазара на труда, като ще бъдат обхванати социални аспекти за устойчиво икономическо развитие.

Предвиждат се хоризонтални връзки с действащи проекти, с резултати от приключили проекти и национални програми за постигане на комплексни резултати и ефективност на научните изследвания в България.

Очакваните резултати ще допринесат в четири основни насоки, обобщени в следните категории:

1. Фундаментални, които ще допринесат за повишаване на престижа на образованието и българския учител; модернизиране на процесите в предучилищното и училищното образование в България; въвеждане на ефективни иновации в българското образование и създаване на връзка между наука - училищно образование - бизнес; създаване на устойчиви кариерни пътеки за трудова реализация на учащите се и др.

2. Приложни, с краен резултат изготвени анализи, бази данни и карти за развитието на училищното образование в условията на дигитализацията му, като и за прогнозните критични модели; оценки за перспективността на отделни иновативни модели на обучение и оценяване в българското образование; формулиране на стратегически мерки за мониторинг и за ограничаване на евентуални негативни въздействия върху училищното образование и др. Изследванията, внедряването на

ПРОЕКТ

иновации и нови технологии ще доведе до повишаване на ангажираността на учениците и подобряване на техните академични постижения.

3. **Нови научни знания и модели за образователни иновации**, създаване на нови научни модели, методологии и педагогически подходи за иновативно преподаване и учене; Устойчиво внедряване в училищната система на иновативни образователни технологии, учебни подходи, инструменти, методологии и дигитални решения в учебния процес, които са резултат от научни изследвания; създаване на механизми за дългосрочен мониторинг и оценка на ефективността на внедрените иновации.

4. **Разпространение на резултатите в научни среди и училищни практики.**

Обмен на добри практики и създаване на условия за международно сътрудничество чрез споделяне на научните открития и успешните образователни практики чрез публикации в национални и международни научни списания, както и чрез участие в научни форуми.

Дейностите по националната научна програма ще създадат възможности за научно-базирано оценяване на предучилищно и училищното образование в България, внедряване с научен подход на иновации в предучилищно и училищното образование и мониторинг (включително и с отчитане на обществено мнение) на развитието на образованието. Научноизследователският подход към настоящите и перспективни тенденции за развитието на предучилищно и училищното образование ще обезпечи възможности за разработване и прилагане на национални стратегии, нови национални програми и планове.

Консорциумът по програмата ще се управлява от Изпълнителен съвет (ИС), състоящ се от представители на всички партньори, като водещ партньор ще бъде Центърът за оценяване в предучилищното и училищното образование към МОН (ЦОПУО), който е и координатор на програмата.

Мониторингът върху изпълнението на програмата ще се извършва от Изпълнителен съвет (ИС) с участието на представители на всички партньори и председател, определен от ЦОПУО към МОН, който ще осигурява административното обслужване на консорциума. Научното и финансовото ръководство и разпределението на дейностите и съответните финансови средства получени от МОН, между партньорите ще се организира и координира от председателят на ИС, съгласно сключено помежду им партньорско споразумение и приложен „Работен и финансов план“.

Програмата е с общ индикативен бюджет до 6 000 000 лв. и срок за изпълнение до 31.12.2030 г. и ще се осъществи на етапи от по 12 месеца. Финансирането ще се предостави от ЦБ на 5 транша за всеки от етапите, на стойност до 1 200 000 лв. на отделен транш, като първият от тях е през 2025 г., а последният през 2029 г.

ПРОЕКТ

Предложеният проект на акт няма да окаже въздействие върху държавния бюджет, което е видно от приложената финансова обосновка съгласно Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4 „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът на акт не води до изменения в целевите стойности на показателите за изпълнение на бюджетните програми, в т.ч. на ключовите индикатори по програмния бюджет на Министерството на образованието и науката.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална научна програма „Развитие на научните изследвания и иновациите в системата на българското предучилищно и училищно образование“ е публикуван на основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет. Материалите са съгласувани и по реда на чл. 32 - 34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална научна програма „Развитие на научните изследвания и иновациите в системата на българското предучилищно и училищно образование“.

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ